

2. Школяр С. П., Шпильовий В. Д. Інтеграція ключових стратегічних моделей до контексту управління освітою. Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка : збірник тез доповідей IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 22–23 лютого 2024 року). Полтава : ФКУЕП ПДАУ, 2024. С. 140–142. URI: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/23133>
3. Гриньова М. В., Школяр С. П. Деякі важелі мотивації інноваційної діяльності як елементи моделі розвитку закладу освіти. Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка : збірник тез доповідей IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 22–23 лютого 2024 року). Полтава : ФКУЕП ПДАУ, 2024. С. 33–38. URI: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/23131>
4. P2M: A Guidebook of Program & Project Management for Enterprise Innovation. Third Edition. *Project Management Association of Japan (PMAJ)*. June 2017. 427 p.

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В СУЧАСНИХ ЗВО

*Петренко Л.М., Мокляк В.М.
Полтава, Україна*

В умовах становлення української незалежної держави, в умовах воєнного стану країни, політичної нестабільності, духовно-моральної кризи в суспільстві проблема виховання студентської молоді як самодостатніх громадян-патріотів України, які обізнані з історією своєї Батьківщини, з особливостями духовно-моральної та суспільно-політичної спадщини українського народу є особливо актуальною і важливою. Для формування особистості, української за духом, з високою духовністю і моральністю необхідна система національного виховання, яка буде базуватися на здобутках вітчизняної та світової педагогіки.

Основним завданням держави і українського суспільства в таких умовах повинно стати виховання патріотизму як прояву любові до рідного краю, до рідної землі, своєї Батьківщини, готовності до виконання громадянського обов'язку із захисту територіальної цілісності і незалежності України.

Національно-патріотичне виховання студентської молоді є пріоритетним напрямом і основним завданням виховання та вимагає системного підходу і вибору оптимальних педагогічних технологій. Проблеми системності і технологічності виховання набули особливої актуальності в наш час у зв'язку із зміною світоглядних орієнтирів, які характеризуються європоцентричністю, пробудженням громадянської і громадської ініціативи сплеску патріотичних почуттів, нового ставлення до історії, культури, релігії.

Важливо наголосити, що досягнення успіху у вирішенні поставлених завдань вимагає нових підходів і нових шляхів, до виховання патріотизму як почуття і як базової якості особистості. При цьому потрібно враховувати, що Україна має древню і величну культуру та історію, досвід державницького життя, які виступають потужним джерелом і міцним підґрунтям виховання

дітей і молоді» [2, с. 1].

Сучасна педагогіка збагатилася авторськими оригінальними, неповторними системами виховання, які розробляли І. Бех, Г. Ващенко, В. Давидов, О. Захаренко, А. Макаренко, В. Сухомлинський, С. Шацький та інші педагога-ентузіастів.

В наш час в Україні впроваджено національну систему виховання молоді, в якій стратегічне значення відіграє національно-патріотичне виховання молоді. Національна система виховання в своїй основі ґрунтується на принципах гуманізму, демократизму, спадкоємності поколінь, єдності дій сім'ї і школи.

Актуальною, на наш погляд, є проблема створення системи виховання майбутнього викладача закладу вищої освіти. У Законі «Про вищу освіту» зазначено, що пріоритетним напрямом реформування вищої освіти є демократизація та гуманізація навчально-виховного процесу, поєднання в ньому національного та загальнолюдського начал.

В «Концепції національно-патріотичного виховання молоді» наголошено, що в наш час «коли існує пряма загроза денаціоналізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, виникала нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення *системних* заходів, спрямованих на посилення національного-патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей» [2, с. 2]. Реалізуючи зміст системного підходу ми розглядаємо окремі частки об'єкта дослідження з обов'язковим поєднанням їх у єдине ціле.

Отже, система національного-патріотичного виховання передбачає:

- виховання в молоді поваги до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України);
- участь у громадсько-політичному житті країни;
- повага до прав людини;
- верховенство права;
- толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей;
- рівність всіх перед законом;
- готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України [2, с. 3].

Визначені напрями слугують орієнтиром для викладачів і здобувачів освіти у стратегії цілеспрямованого і ефективного виховання майбутніх викладачів як суб'єктів громадянського суспільства, громадянина-патріота України [3].

Органічним і цілком закономірним продовженням системної тематики у сучасній науці про виховання є перехід до визначення поняття технологічного підходу. Тенденція технологізації усіх галузей української науки стала закономірним явищем і органічно увійшла в сферу педагогіки. у педагогіці технологічність пов'язана з ефективністю і прагматичністю теоретичної розробки практичних виховних моделей.

Термін «технологія» походить з грецької мови і означає (techné – мистецтво, майстерність і logos – вчення). Технологія виховання є складовою частиною загальної педагогічної технології, вченими Інституту проблем виховання НАПН України на чолі з академіком І. Бехом тлумачиться «як обґрунтована система глибоких знань психології виховання і підтверджених практикою способів, прийомів, процедур розгортання гуманістичного спрямованого змісту та педагогічно адекватних умов виконаної діяльності, яка забезпечує підвищення рівня вихованості особистості» [1, с. 62].

Оскільки метою національно-патріотичного виховання є становлення самодостатнього громадянина-патріота України, готового до виконання громадянських обов'язків по захисту національної безпеки країни, до розбудови України як суверенної, незалежної, демократичної держави при розробці змісту особистісно орієнтованих технологій національно-патріотичного виховання у ЗВО необхідно враховувати наступні складники:

- формування в свідомості і почуттях молоді і патріотичних цінностей, переконань і шанобливого відношення до культурних надбань українського народу та історичного минулого України;
- виховання поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки;
- утвердження гуманізму й демократії як базової основи національно-патріотичного виховання;
- пропагування характерних рис української ментальності – працелюбності, справедливості, свободи, гідності, доброти, чесності, принциповості;
- формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій;
- сприяння набуттю молоддю дієвого патріотичного досвіду;
- пропагування престижу військової служби, шанобливого ставлення до воїнів як до захисників Батьківщини, героя;
- спонукання молоді особистості до вироблення критичного мислення, уміння аргументовано відстоювати позицію громадянина-патріота. Цілком зрозумілим є те, що результативність виховних технологій, які спонукають особистість до активних дій та ґрунтуються на демократичному стилі взаємодії, сприяють прояву самостійності при пошуку істини, критичності мислення, ініціативності й активності.

У реалізації національно-патріотичного виховання молоді технології мають такі структурні елементи:

1. Теоретична частина, обґрунтування мети, визначення принципів побудови, елементів та зв'язків між ними;
2. Змістова частина: розроблення змісту, добір методів та прийомів у реалізації змісту;
3. Процесуальна (процес реалізації технології): організація процесу виховання апробація запропонованого змісту у комбінації форм, методів для вирішення виховної мети, діагностика або моніторинг ефективності

впровадження, що сприяють підвищенню рівня патріотичної вихованості молоді [4, с. 64].

У реалізації виховних технологій вагому роль відіграє правильно обраний методичний інструментарій: форми, методи, прийоми, засоби.

Виходячи із важливості обраної проблеми дослідження, підкреслюємо, що виховна особистісно орієнтована технологія національно-патріотичного виховання є зразком, певною моделлю спільної діяльності, яка базується на взаємодії педагога і вихованця, включає сферу свідомості і підсвідомості особистості, цим самим допускає можливість використання як педагогічних, так і психологічних методів виховання, серед них:

- методи впливу на сферу, що відповідає за інтелектуальний розвиток, зокрема про розвиток моральних норм (інформування, переконування, дискусія, диспут, дебати);

- методи впливу на сферу пов'язану з усвідомленням власної гідності, спонукання до переосмислення власних якостей (рефлексивний, метод моральних дилем);

- методи впливу на предметно-практичну аферу (привчання, доручення, змагання);

- методи організації діяльності і формування поведінки як відповідального громадянина (педагогічна дія, колективна думка, індивідуальна діяльність, колективні дії, індивідуальні дії, індивідуальні завдання, виконання доручень).

Отже, активізація проблеми національно-патріотичного виховання молоді в сучасній Україні у зв'язку зі зміною світоглядних пріоритетів диктує необхідність застосування системного підходу, який дозволяє акцентувати увагу на узгодженості взаємодії різних елементів системи, встановленні специфіки їх взаємозв'язку і взаємозалежності. Результативність виховної системи досягається завдяки використанню інноваційних технологій, які забезпечують ефективність і високий результат національно-патріотичного виховання.

Список використаних джерел:

1. Бех І. Виховання особистості: Сходження до духовності: Наук. видання. Київ: Либідь, 2006. 272 с.
2. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді від 27.10.2009. Офіційний сайт Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту. URL: https://naps.gov.ua/uploads/files/concept_patriot.docx (дата звернення: 26.02.2024).
3. Концепція нової української школи : рішення колегії МОН України від 27.10.2016 № 10. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 17.02.2024).
4. Особистісно орієнтовані технології національно-патріотичного виховання учнівської молоді в громадських об'єднаннях : метод. посіб. [Т. К. Окушко, Ж. В. Петрович, В. І. Кириченко, О. В. Пашенко, Л. М. Сокол, Н. В. Харченко; наук. ред. Т. К. Окушко]. К. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 198 с.